

૧૧૮

દક્ષિણામૂર્તિ બાળસાહિત્યમાળા •

1600087

વાક્યપોથી

રચના: ગેજુભાઈ • તારાભેન

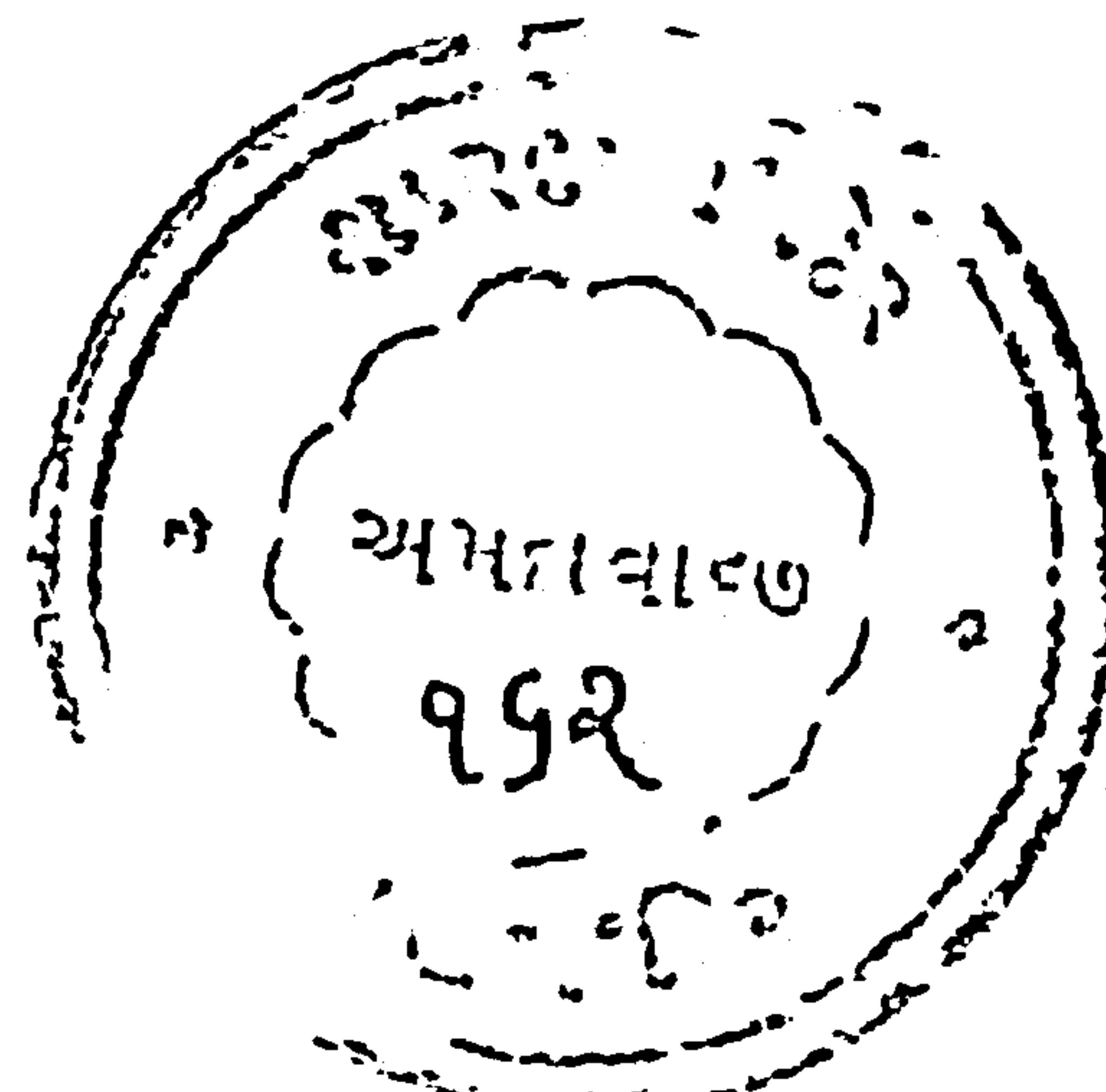

સુંપાટકેટ : ગુજરાતી અને તારાયેન

વાક્ય પોથી

: લેખક :

ગુજરાત

: પ્રકાશક :

આર. આર. શેડલી કુંપળી
સુંપાટકેટ-૨ ઓ અમદાવાદ-૧

અકાશક

અગતલાઈ લુરાલાલ શેઠ,
આર. આર. શેઠની કંપની,
પ્રિન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુખ્ય-ર
ગાંધી માર્ગ, અમદાવાદ-૧

◎ અકાશકનાં

સુરણુ નવમું : ડીસેમ્બર ૧૯૬૫

ભૂલય પ્રચાર એસા

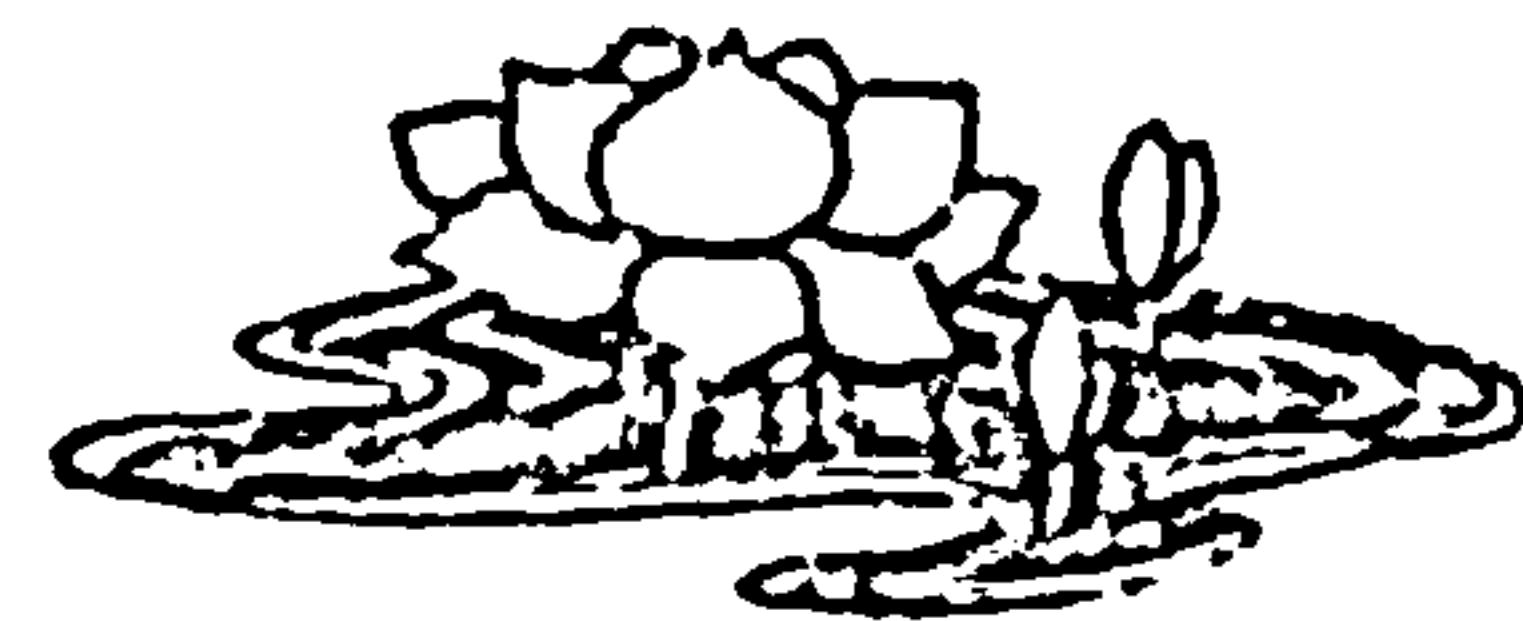
[૮૦ પુસ્તકોના સેટના રૂ. ૪૦-૦૦]

શ્રી દાસ્તાનામુનિ વાચસાહિત્યમાટે
પુસ્તક રદ્દ અ.

સુદક

બુગલદાસ ચંપકલાલ મહેતા,
શ્રી પ્રવીષુ પ્રિન્ટરી,
સૌનગર (સૌરાષ્ટ્ર)

દાક્ય પોથી

આ આ ! હૃદ્ય હૈ.

સૂરજ ખૂબું તડકો કુરો.

રામ રાખો તેને કુણું ચાખો ?

આપું ભલાં તો જગ ભલા.

સુંપું ર્યાં ર્યંપું.

કીક છિ : હે એણખું છું.

રહેવા હૈ, ભાઈ ! રહેવા હૈ.

તમે જીવો, હું હુમળું આવું છું.

હું હું ! હુર હુર.

છિ : છિ : ! હુંકી હૈ.

કુમ ભાઈ ! આપુંની તખુંખત હુલે
કુમ છે ?

લીજ ચાંદકી ને મેઘ ગાળ્યો.

ઉણી ચાંદ્યું ને ચાસુ પડ્યો.

શિડો હળગુહુણો ને સવાર ઊપડ્યો.

વાદળાં વીંખાયાં ને સુરજ હેખાયા.

રાત પુરી ને કાળો પછોડો પથરાયા.

વા વાયા ને વાદળાં ઊમટાયાં.

સુરજ ઊગ્યો ને સોનાનાં નળિયાં

થાયાં.

પૂરુ આંદ્યું ને નહીનાળાં ઊભરાયાં.

સુસુવત્તા વાખરા વાયા ને કંકંકંતી

ટાંકે પુરી.

આજે નવું વર્ષ એકું.

આજે બા લાપશી રંધ્રવાળી છે.

આજે મારે ઉપવાસ છે.

આજે રવિવાર હોવાથી શાળામાં
રજી છે.

આજે તો નવરાત્રિનો પુહેલો
દિવસું છે.

આજે અહાવીરજયંતી છે.

આજે મારા આંગણુંમાં અમે
રંગોળી ચૂંઠી.

આજે ઘંદેરમાં એક સોટી આગ-
એટ આવી છે.

ગઈ કાલે અમે અધાં તળાવે કુરવા
ગાયાં હતાં.

ગઈ કાલે પાકરીએ હતી.

ગઈ કાલે મારી ખાને છાણાં
લેતાં વીંછી કરડચો.

ગઈ કાલે શિવકાકીનો ઘડો કુલામાં
ખડી ગયો.

ગઈ કાલે ખામાયે મારે માટે
એક નલી ચોપડી આપ્ણી છે.

ગઈ કાલે ચાંદની સરસુ મીઠી હતી.

ગઈ કાલે અમે શિખાંડ ને ખૂબી
જરૂયાં હતાં.

આવતી કાલે બુધારે ધારે વાગે

સુર્યશુક્રાંતિ છે.

આવતી કાલે અમારી શાણોમાં

ઝડપાણાં સૂદૈખુ પુધારશે.

આવતી કાલે સિનેમામાં ખજા

દાસીની દ્રિલાખ છે.

આવતી કાલે અમારી હુકાનમાં

સુંખાઈ નથો જાણ આવશે.

આદ્યતી કાલે સાળ ઊત્ત્રાસ્તુ

જવાનાં છે.

આવતી કાલે કુન્યાશાળામાં એક

મેળાલડી છે.

હૃદ્ધ તો એક ભાયકા,
 એર હૃદ્ધ કાયકા?
 હૃદ્ધ તો કપાસુકા,
 એર હૃદ્ધ કાયકા?
 કુકુકૈકુકુ, હાળા ખૂ, ચાળુ ખૂ;
 લુરુરુલટ રિડી જણે.
 નમીએ સૂરજ સુખ કરનાર.
 ગાળુયા ગાળુય નહિ,
 વીળુયા વિળુય નહિ,
 તો ચ ભારા આલલાભાં ભાય.
 તારા, તારા! તારા બેલું,
 સરસ ભળતું તેજ હે.

જો, જો ! તારી સાથે નહિ ખાલું ;
 અટીકી અભોળીયા..
 ખારી પાસે બોઠો એઠો હું હું
 જોતો હતો.
 ખાટો કેમ ખાંધુંબા તે હું ખાળું
 જાળું છું.
 કેમ, આંદોલાં ઓમું ને એમું પાછા ?
 ખડચા ચાટ ?
 મારી બૂધ્યે મને સુરક્ષા વાતાં
 કહી ; તને કુણું ?
 મને ચું ગાતાં આવડે છે. જો . ગાઈ
 ખુતાલું ?

ખર્વત તો કે' હિમાણિય.

જાહી તો કે' ગંગાસૈય.

અંસ તો કે' માનસસરનો.

શાજ તો કે' રામનું.

તખ તો કે' શંકરનું.

કોધ તો કે' દુર્વાસાનો.

લોખ તો કે' ગોપીયંહનો.

સૂર્ય તો કે' રાજ ઉરિશંદ્રનું.

આણુવળી તો કે' આણુંનું.

ભાઈઓ તો કે' રામલાલભણુ.

ભાઈખુંધો તો કે' કૃષ્ણસુહાસા.

વુનુવાસ તો કે' રાસ્તસીતાનો.

જુઓ જાઈ ! અમે એ ઊભાવડિયા

છીએ ; તમે બૃદ્ધાં પુણી આવો.

આ વાધુ તો જારે છે ; સારી ખંકરી

લાઈ જાય છે

એ જાઈ ! હોં કુદુરુ બહાર ગયો ;

પાણો લાવો.

ચાલો સુરહારને ખુલ્લીએ : “એ

કુંડળું બહાર છે ? ”

હો, અમારા બૃદ્ધા લેસુ પકડાઈ

ગયો ; એક રમત પૂરી.

આ રામલાઈ તો હસુ જળુંને

રેકી રાખે છે !

ધૂનનો રાજી સિંહ.

ખુંખૂઓનો રાજી ગરૂડ.

દેવોનો રાજી ઈંદ્ર.

જગત્નો રાજી મુગર.

દ્વિદ્વારણનો રાજી સૂરજ,

રાતનો રાજી ચાંદી,

સૂધારે સૂરજ સોનલાં રે વેરતા.

રાતી ચળ્ણાદી, રાતા મારા હાંત છે.

ઈસમીસ, એઠાણીલા, ધ્યાધ્યા.

કોઈનું કાંઈ ખોવાય છે;

દરથામાં ડાવાય છે.

કસુણેન ! કંગળ લુખશો કે ?
 હે હાણી ! જુલારા વાખવા જારે
 દેર આણીશ કે ?
 માટાલાઈ ! જુટ જમવા ચાલો.
 ઓ ! આરતી પુણી મુસાદીમાં શું
 આપું ?
 અહેન ! જરા ઠંકું ખાણી બિંવડા-
 વશો કે ?
 હુદૈ આ ગોરામને લુધસાં પૂછુ-
 રાવશું ?
 ચાંદીઅહેન ! આજે તથી જાગરણું
 કરાવવા આવશો કે ?

ભીજને ભાઈ ગાંડા કહે છે, તે
ચાતે કેટલા હાણા છે?

ઓટણું - નથી સમજાતું કે આ તો
વાક્યપોથી છે ?

શુદ્ધ જેણું માં કરીને શું બોઠો છે ?

પલાંગી વાળીને સરખો એક્સ.

ભલા ભાઈ ! કાગળના આ હુચા

જરાટોપલીમાંતો નાખતો જો !

મીંકું મિયાઉં મિયાઉં કરે છે,
ખુસું ?

ખુરે ! જયાંત્યાં થુંકલાની કે નાકે
સ્થાકે કરલાની ટેવ ખુલ્લું ખરાય !

કુદ્દાએક ઓમ માનતા લાગે છે
 કે સાંદ્ર રહેવું એટલે ગંધ રહેવું。
 જુઓ તો ખરા, જાઈને એક વાર
 હૃદ્ય મહુયું એટલે બિદ્ધાંજાઈ
 રેલ આવવા લાગ્યા !
 ચાડાંએક ફલોનો હર કરે અને
 ચાડાંએક રકાખીસાં ગોડલો.
 એક સંખત મોળ્ણું આઠયું નેહોડી
 નમી જતાં તેમાં પાણી ભરાયું.
 ગઈ કાલે અમારે ત્યાં નાનાભાઈ
 ભહાલારત કહેવા આવ્યા હતા.

આરે ! કુંચી તો ઘરમાં રહ્યી ગઈ
ને તાજું તો છક દીધું !

આ ! આ છરી મને રહ્યોથી જડી;
શું કરશું ?

ગામુમાં કચાઈ લૂણાં પડીએ તો
પાલીસને ખૂટી લઈ એ.

ખેણ ! સુદી ભાટે રોજ શોધા-
શોધ થાય છી, તે એની જગ્યા
જ નકો કરેલ ને ?

કાંઈ એમ થાડુંક છે કે ખૂટ
હોય તો જ પોલિશા કરવા ને
નોડા હોય તો ગંદા પહેરવા ?

રમાભુન શંધીકરીને જગ્યાડળાની
તૈયારી કરવા લાગ્યાં,

રવિવારે ચંપાખુને સરોજને
લઈને શાંતાખુને ઘેર ગયાં.

હિવાખીખુને હેવીખુને કહ્યું :

“ આજે જાહેરવી અમારુ છે;
હેવદશને આવો છોકે ? ”

રામખાઈને ટાઠ આવી એટલે છી
ગોણડાં ઓઠી સૂર્ય ગયાં.

ચીચીખુને ચંપકજાલ ખાસેથી
ચાર : ચણ્ણાઠીના ચોલીશ ચણ્ણા
લીધા.

ઓહોહો ! પતંગિયાની કંઈ પાંખો
છે !

આહોહો ! આ ધારીમાંથી કેવો
કંડો મીઠો પૂવન આવે : છે !
અરે ! આ બિચારા લઘુને કેળું
ઇજા કરી ?

હાય હાય ! હવે હું કુચાં જાઉં ?
આરું હુંખ કીને કુણું ?
અરે ! અહીંથી રોજ રોજ ગુલાખ
કોળું તાકી જતું હશે ?
અરે રામ ! આ સંઘરું કોળું
ખગડાકચું હશે ?

રૂત્રે વરસાંહ વરદયો ને સુવારે
ધરતી લીલીછમ થઈ.

હેડકાંઘે આજે રાત આખી મધુર
સંગીત કચું.

તીળા સુધરે તમતમે
તમારાં અસુંખય.

વનમાં બાણી ભીળા મોર,
કોચલરાહી કલોલ કરે રે લોલ.

આ કંઠે ગંગા ને ઓલે કંઠે જમના.

આકાશમાંથી ધીધમાર વરસાંહ
તરી પડયો ને ચારેકોર ધરતી
પાણી પાણી થઈ રહી.

હેવાલ્યોમાં ઘંટનાદ થયો અને
આરતી શરૂ થઈ.

નોભત ગડગડતી હતી.

નેળાં ફુરકતાં હતાં.

રાજી લડવા જતો હતો.

ભાંગતી રાતે ભજનની ધૂન બાંસી.

ભાંગતી રાતે ભગત ઉઠચો.

આઠમણી અજવાણી રાતે શોરીએ

શોરીએ ગરખી લેવાતી હતી.

આનિમાં ધી છેસી આત્માણી ઊંચા

સ્વરે મંત્ર ભગુવા લાંધા.

અમારા જાસ્તમાં હૈરેક શુક્રવારે
 ભૂંબેલા વણ્ણા વેવાય છે.
 પૂંજરો રૂ પૂંજે છે ત્યારે તાંત
 ટે....ટે, ટે....ટે આલે છે.
 લીલાંદમ ખેતરોમાં ચરતી ગાયો
 એ....ખણ્ણ હેખા....થ.
 હે....લો ઊલો રવલો ધનાણ્ણી
 પેલી કરાડ ઉપર ડાંગ લઈને.
 કાલે જારે વહેલાં ઊઠણું છે: મને
 જગાડણો, હો ?
 ઝટ કરો, ઝટ કરો, ગાડીનો વખત
 થઈ જાય છે.

માર્ગી ગાય તો તુજને હળી,
તુજને હો'વા હ.

આધી રૂડી અજવાણી રાત,
રાતોંતે રમ્ભવા નીસુથોં હૈ,
માણુરાજ !

કોઈ રાતે હૃદનાં ડૈકે સુરોવર,
કેઈ રાત તારા વરસાય.
માણ તુંતો ખાવાની પદરાણી
ભવાનીસા કાળાકા રે લોલ !

અગર ચંહનની રાત,
અગર ચંહનની રાત,
તારેદિયા તે કચારે ઉગણી.

તાનસેન મોટો ગવૈયો.

આકુખર મોટો આદ્ધરાં.

સૃતી મોટી રાણુકુદેવી.

શ્રીકૃષ્ણની ગીતા.

દ્યાસનું મહાભારત.

વાદમીકિનું રામાયણ.

શિવાળએ રજ સથાખું અને

ગોબ્રાહણનું પાલન કર્યું.

નિવૃત્તિ, જીનહેવ,

સોપાન, મુક્તાખાઈ,

ઓકનાથ, નામહેવ,

તુકરામ, તુકરામ !

કાળ કુદુરું કુખુલે
 કું સ્વારે ગાંધુકી ક્રિકે.
 રાજો હું રૈ પૂનોતી,
 જીવે નાણે નિર્મલ ઓતી.
 આમ કદુકે, જીમ કદુકે,
 જીમ વાડચા વ્યાદી;
 સૌનાની ખાઈ હોડી.

 પૂખુટ અંખાની ડાળ
 પૂખુટ સુરોવરની પાળ.
 પૂખુટ ટોકા કણ !

 રામ લક્ષ્મણ જીનકી,
 રૂ બાલો ડુલાનકી.

વડની ડાળે બેઠો બેઠો હું કાળી
 કોચુલ સાંભળું છું.
 નહીંકંઠે બેઠાં બેઠાં જરેથાડે મીળી
 બુંસી છેઠી.
 અડે ચડી રામાયે નજર નાખી તે
 આટલાખાં કુચાંઈ ખાખી છે?
 ખાંચ ખારેવાં ઘૂમતાં, ખારેવાં હથે.
 લીલુડા ખાનનો આંખલો,
 એની ડાળખી નમી નમી જાય;
 ડાળે ને ડાળે સુડાઃ ભાણે.
 ભગ ભગ જેવડા મોગરા રે;
 કૂલધાડીના મોગરા રે!

જમીને હું આરી હૂણે ટંગેલા
 રૂખાલથી હાથ લૂછું છું.
 હાખ્યાએ નાખેલી ખીંચી ઉપર જ
 આસે કુપડાં અકીએ છીએ.
 અમારા ધરમાં જોડા સાહ કરીને
 ગોડલીને કુવાનો રિવાજ છે,
 જો ભાઈ ! આ રચાલો ખાણી ખીવા
 માટે છે, ને આ ટખૂડી ખાણી
 કાઠલા માટે છે.
 હ્યા, તમે તો બુધબે વાર હાથ
 દુઓ છો; જમવા બેસતી વખતે
 ને જમીને ઉડતી વૃખતે !

હધૂના હધૂમાં ને ખાણુના ખાણુમાં.

હિંમતે ભરણ તો અદ્દે ખુદી.

આશાડે બીજી ઝખૂકે વીજખી,
ભધુરા શા ઓર બાલે રે લોચ.

રે જોહન ચેરણી વગાડી
કોઈ તાનામાં રે.

ગાળુખતિલ કુલે છી,
આરે જનોઈને બોટે;

હનુમાનલ કુલે છી,
સૂરે વળકુલોટે.

મેરે તો ગિરિધર ગોપાલ,

હૃસરા ન કોઈ.

વિકભ રાજ રાજ અલાધવામાં

તેમ જ લડવામાં કુશળ હતા.

મુના આર્દ્રિવાંદ લઈ શાંકરા-

ચાર્ય ભગવું પહેરી ચાલી

નીકદ્યા.

ધૂનુધારી અળ્ણને એકમન કરી
સત્કષ્યદેધ કરો.

શાંકરને પાખવા સારું ઉમાયે
દોર તુપ આદ્યું.

હારીને શરણે આવેલા કુર્મન
ઉપર તો કાયર હૈય તે જ
હાથ ઉગાયે.

શું બાઈની કાંગળીછો,
 જાળું બોળા-મુગની શિંગો !
 તે કંઈ કંઈ લાઈનો છાંહો,
 જાળું પૂનસુનો ચાંહો !
 જુદ્ધો તો બાઈ એતા નાકની હાંડી,
 જાળું હીબડિયે શાગ માંડી !
 જોઈ રો એતા વાંસાનો વણાકો,
 જાળું સુરુપુનો સણાકો !
 ઘડી તે ને કંઈ ટીનાનાશે કુ
 ઘડીઘડીને હાથ ઘોઈ નાખયા !
 અંત જાણું રેલી હુંસા, ધીમે ધીમે
 જાળું હાથાંગું ચાંદી.

લીમડો ભાથી એથો ખજૂકો કુ

જાળું બીજો લીમ !

રામસિંહ ખરમારની પ્રતિકા એવી

કુ જાળું લીજમપ્રતિકા !

શાખળ કારીગર એથો કુ જાળું

બીજો વિશ્વાકુમાર !

અંપુકું ગાન તો એલું કુ જાળું

બીજો તાનસેન !

રૂપકુંછીના એવાં રૂપ કુ જાળું

દંદુના ધરની અપસરા !

ણાળની ઘાડી તે કંઈ એવી કુ

જાળું ડિડજુપાવડી !

ફવા તે કંઈ કડવી,
 કડવી કડવી એર જેવી !
 દાળ તે કંઈ તીખી,
 તીખી તીખી લડકા !
 કોચલ તે કંઈ કાળી,
 કાળી કાળી મેશ જેવી !
 શી ભજની ચાંદની છે !
 ધાળી ધાળી હૃદ જેવી,
 કુવાં ધાળાં ધાળાં કુપડાં છે !
 રૂપાળાં અગલાની ખાંખ જેવાં.
 શારેના પગનાં તણિયાં કંઈ છે;
 શુલાખી ગુલાખી ગુલાખ જેવાં !

રામે સીતા અને લક્ષ્મણ સાથે
પુંચચટીમાં નિવાસ કર્યો.

અગવાન શ્રીકૃષ્ણની પરમ દાસી
કુભળ હતી.

ઉરિશ્ચંદ્રલું સત્ત છોડવલા ભાઈ
ઝાંખ વિશ્વાસીને ધૂળા ધૂળા
પ્રયત્નો કર્યો.

સાવિગીએ ત્રણ દિવસ ઉપવાસ
કર્યો ને ચોશે દિવસે તે સત્ય-
વાન સાથે જંગલમાં ગઈ.

આધ્યાર જંગલમાં એકાંત રથળે
ખાળીક દ્રુવ તપશ્ચર્યા કરે છે.

શ્રીમહુ જાગ્રત્ત વજણુનોનો મહાન
ગ્રંથ છે.

મુખ્યલભાનોનો પદ્ધિત્રગ્રંથ કુરાનો
શરીક છે.

બિસ્તીયોનો પદ્ધિત્ર ગ્રંથ તે
ભાઈભાઈ છે.

ચૈતન્ય અંગળામાં થઈ ગયા.

ક્રાન્દેવ મહારાજામાં થયા.

સુચુર્ચ ગુરુ રામેહાસુ ખૂણુ મહા-
રાજ્ટના ૭.

મહાત્મા ગાંધીજ કાઠિયાવાડના
પારખંહરના હતા.

દહેલા સધારમાં તપીધતતા જીણિ-
કુમારો ધૂનમાં કૃપાકૂલ વીજુવા
ગયા.

ખાચિનાનું હરણું અરણું શકુન્ત-
લાની સોનેરી સાડીનો ગૂલબ
ખુક્કી ધર તરફ ખેંચે છે.
કુંજવૃન્તાની મહિંદ્રકા અને આધુણી
પાતાનાં કળ્ણાં ખાન ડેલાણીને
શકુન્તલાને ખાઢી ઓલાધે છે.
ધૂનના હેઠાને ગ્રણું કરી, તાત
કળ્ણાને નમૂન કરી, શકુન્તલા
રાજનગર તરફ ચાલી.

વિદ્યાહારી સરહંથતી માતાને હું

મ્રાળામ કરું છું.

માળાહાતા સૂર્ય લુગવાનું ને આદ્ય

આપું છું.

શુદ્ધિકર્તા અભિહેવને નાસું છું.

જલનિધિ સમુદ્રહેવને ખૂલ્યું છું.

ળવનહારી ગાયમાતાને નમસ્કારે

કરું છું.

પ્રેમસાગર ભાવી માતાને ચરણે

દૂકું છું.

આપણી માતા ભારતમાતાને હું

દંડવત કરું છું.

સુર્જિની મુખ્યાની લૂધિંગા ઘૂર્યાને કહ્યું :

“ એં હુક્કી, મોં હુક્કી ! અહે તારા
દાંત જાણુંબા છે.”

સૌનાની સાંજે સૌનાનો રૂથ રાજીને
રાજીમાં લાઈ ગયો.

બુંધૂરી ઓરડીમાં ઠોટો કુદી
વિચાર કરે છે : “ અથ જીવ
તો પણ આથું નથી જ નાનાવણું.”

આ શીખણું કુદી રાતે ઝુંકાના
ખૂટલા ખાસે બીજી બીજી ઓકુ
માતા કહે છે : “ હું ભગવાન !
મુરું ખાધા અવશે ? ”

વિજયાખુણે ! શાકનો કચરો પેલા
 ટાપુલામાં જ નાખુણે. કેમકે
 આમ કુળિયામાં નાખુણે તો
 તે સુડે ને ગંધારે; અને આંગણું
 ખરાળ લાગે એ વળી વધુરે.
 મોંદીખણે ઉંહર પુકડવા રાત આંખી
 ભણેજતા કરી ત્યારે સવાર પડતાં
 ઉંહરિયામાં એક નાની એવી
 ઉંહરડી ભળી; ખણુ રતુએ એની
 ભૂલથી હોરી ઝંચી બે જાળી
 ઓધડતાં ઉંહરડીખાઈ નાસી ગયાં !

રોગથી પિંડાતા એક માળસુને
બોઈને કુમાર સિદ્ધાર્થનું હૃદય
ખૂબું હબાયું.

એક સો આઠ વખત કેઈ ચવન
એકનાથ મહારાજ પુર થુંકચો
તોપૂણું તોએ શાંતિ રાખી ફરી
ફરીને નાહી આવ્યા.

આરણે સાક્ષાત્ શીકુણું ભગવાન
આપી બીજા રહ્યા ત્યારે પણ
ભક્ત પુંડલીકે સાતાચિતાની
સૌવાસ્માં હોવાથી ભગવાનને
બીજા રહેવાને સત્ત્ર એક હેઠ
આપી સંતકાર કર્યો.

માણગુણો કહે : “ આ વરસાંદ ને
 કુલો ગાંડા છે કે જથારે જોઈએ
 છીએ ત્યારે આપતો નથી; ને
 નથી જોઈતો ત્યારે ખડચા જ
 કુલો છે ! ”

વરસાંદ કહે છે : “ આ ભલા
 માણગુણો ને કુલા ગાંડા છે કે
 હું જથારે નથી આપતો ત્યારે
 હું છે આપું આપું આપું; ને જથારે
 હું આપું છું ત્યારે હું છે કે કુ
 લો તો જાય તો સારું, હુલે
 તો જાય તો સારું ! ”

જુદુખીચ્છે બાધ કરેલ હાટકી કૃતી

બાર ઉધારી ને જુઓ છે ત્યાં તો

દીવો અણતો રહ્યી ગયેલો અને

પૈસાની પૈટી વાસેલી જ નહિ!

ઓકે હું રહું છું તો શહેરમાં તો ખળુ

કાઈ કાઈ બાર તો ભને એમ

જ થુઈ જાય છે કે આ ધાંધલા

જ ધમાલ, અને આ હોડાહોડ

ને ધમાધમીમાંથી ભાગ્યિને કાઈ

શાંત અનુકંત પહુંચના કોઈ ઊંચા

શિખર ઉપર ચડીને બેસું.

કઢિયારાને મેં ધ્રણું ધ્રણું કહ્યું કે
 જાઈ ! આ જંગલ ભયંકર છે,
 ત્યાં ચોટા મોટા સિંહ ને વાધ
 રહે છે, એક જંગલી હાથી તો
 ખણ્ડાકુર છે, ને જેરી સર્ચ તો
 સુંખયાખંધ છે; ત્યાં જવામાં
 સાર નથી. પણ તે તો માન્યા
 વગર કુહાડી લઈને લાકડાં
 કાપવા એજ જંગલમાં ગયો ને
 કડાકડ લાકડાં તોડવા લાગ્યો;
 પણ ત્યાં તો ખાંચ હાથ લાંબો
 ને કાંડા જેવો બાડો સાપ તેને
 કરુંયો ને તે મરી ગયો.

શ્રી દક્ષિણામૃતી બ્રહ્મસાહિત્યમાળા

૮૦ પુસ્તકો

કંપાદકો : ગ્રંજલુભાઈ અને તારાધેન
(વિગતવાર સૂચિપત્ર મગાવો)

*

- ૧ ગણુપતિ ખાપા
- ૨ ચેલૈયો
- ૩ ઉલ્લું હતું, ઉલ્લું હતું
- ૪ હળમડી
- ૫ કણાટ
- ૬ ખાળકોનો ધીરખલ-૧
- ૭ ગોપીચંદ
- ૮ ખાળનાટકો -૧
- ૯ હંસ અને હંસા
- ૧૦ તીરંદાજ
- ૧૧ ગામડામાં મળને
- ૧૨ ખાળપ્રવાસો
- ૧૩ મારા ગોઠિયા
- ૧૪ જરા હસો
- ૧૫ કચાંથી આંધ્યાં
- ૧૬ મફનો અને રાક્ષસ
- ૧૭ રૂપસિંહ ને રામસિંહ
- ૧૮ ટપાલની પેટી

- ૧૯ ગધેડું
- ૨૦ ચીડિયાખાનું
- ૨૧ મહાસલાઓ
- ૨૨ કહેવતોનાં મૂળ
- ૨૩ ગપગોળા
- ૨૪ આંક્રિકા સાંલયું
- ૨૫ શહદપોથી
- ૨૬ વાક્યપોથી
- ૨૭ ચિહ્નીપોથી
- ૨૮ નાના પાઠો
- ૨૯ મોટા પાઠો
- ૩૦ નાની વાતો
- ૩૧ ઘરમાં
- ૩૨ આંગણુમાં
- ૩૩ શેરીમાં
- ૩૪ ખાળશાળામાં
- ૩૫ ગામમાં
- ૩૬ કુરવા જઈએ

શ્રી દક્ષિણામૂર્તિ ખાલસાહિત્યમાળાઃ એકંદર ૮૦ પુસ્તકે।

૩૭ જુગંતરામના પાઠો	૬૬ ખણાવાડ
૩૮ લોં લોં લોં	૬૦ પૂછું?
૩૯ ગધેદુંને ઘોડું	૬૧ એતરાહી હીવાલો।-૧
૪૦ દાદા દર્શને	૬૨ એતરાહી હીવાલો।-૨
૪૧ ખાળનાટકે।-૨	૬૩ ખુદ્ધચરિત્ર
૪૨ સવારથી માંડીને	૬૪ ગુજરાત-મહારાષ્ટ્ર
૪૩ કુદરતેમાં	૬૫ જાડકણું
૪૪ મોતિયો	૬૬ કહેવત સંબંધ
૪૫ રામજલાઈ પડી ગયા।	૬૭ હરિશ્ચંદ્ર
૪૬ મંગેશનો પોપટ	૬૮ એમ કેમ
૪૭ ઘોણીડો ધુંઘે છે	૬૯ સાંજ રહ્યીએ
૪૮ પીરું અને—	૭૦ વ્યાકરણ પોથી
૪૯ છાણું થાપી આંયાં	૭૧ વરતસંબંધ
૫૦ મામાની જાહ્ય	૭૨ રેમતનોડકણું।
૫૧ વાડામાં	૭૩ શિવાળ મહારાજ
૫૨ રોજનીશી	૭૪ હુંડો અને સોરઠો।
૫૩ ખાળકોનો ખીરખલ-૨	૭૫ વિનોદ દૂચકા
૫૪ છેટાં રે'નો માખાપં	૭૬ ખાળકોના લૈએ
૫૫ મારી ગાય	૭૭ આપણે પોતે
૫૬ કમળાણેનના પાઠો	૭૮ કાંયસંબંધ
૫૭ ગિરિશિખરો	૭૯ છેદલો પાઠ
૫૮ કાળા હાથ, કાળી દાઢી	૮૦ સંપાદકોનું કથન

ઉત્તમ બાલ-કિશોર સાહિત્ય

સ્વ. ગિજુલાઈ સંપાદિત : દક્ષિણામૂર્તિ બાલસાહિત્ય

અળવાતોચો ૧ થી ૫ ...	સેટના ...	૧૦-૨૫
નાગલોકગીત સંગ્રહ ૧-૨ ...	„ „	૨-૦૦
બાલસાહિત્ય માળા (૮૦ પુસ્તકો) ...	„ „	૪૦-૦૦
બાલસાહિત્ય ગુરુ (૨૫ પુસ્તકો) ...	„ „	૧૪-૦૦
બાલસાહિત્ય વાટિકા-૧ (૩૨ પુસ્તકો) ...	„ „	૪૨-૫૦
બાલસાહિત્ય વાટિકા-૨ (૧૬ પુસ્તકો) ...	„ „	૨૩-૫૦
કિશોર કથાચો ૧-૨ ૪-૦૦	ખર્ચભાગોનાં અરિનો ૨-૫૦	
રખડુ રોળ્લો ... ૪-૫૦	અગવાન મુદ્દ ... (છપારો)	

શ્રી નાનાલાઈ ભંડ કૃત

મહાભારતનાં પાત્રો (૧૩ પુસ્તકો) ...	સેટના ...	૨૦-૫૦
રામાયણનાં પાત્રો (૬ પુસ્તકો) ...	„ „	૧૨-૦૦
દિંદુખમંની આખ્યાયિકાચો ખંડ ૧-૨ „ „		૫-૫૦
શીખ લોકભાગવત ૭-૫૦	લાગવતકથાચો	૩-૫૦

શ્રી મૂળરાંકર શ્રી. ભંડ કૃત

ભાગરસભાટ ... ૩-૫૦	પાતાળપ્રવેશ ... ૨-૫૦	
શાલસિદ્ધાની ખંડ ૬-૦૦	ઘણનાની શાધમાં ૨-૫૦	

પાંચ વિશિષ્ટ અંધાવલિઓ

નગર અંધાવલિ...લે૦ ધીરજલાલ ગણજર ...	સેટના	૮-૦૦
જીન-વિજાન અંધાવલિ...લે૦ ગિરીશ ગણ્યાત્રા „		૭-૫૦
ફબલ હિતાણ (સચિત્ર ૧૦ પુસ્તકો) ...	„	૭-૫૦
દારઝન ૧ થી ૧૦...લે૦ શંકર શાહ ...	„	૧૪-૫૦
બાલસાહિત્યાચો (૨૫ પુસ્તકો)	„	૭૦-૦૦

આર. આર. શેઠની કંપની : મુખ્ય-૨
અમદાવાદ-૧